

Dones en situació de sense llar a la ciutat de Barcelona

María Virginia Matulič, Adela Boixadós, Irene de Vicente, Paula Abella i Jordi Caïs. Célebre Editorial, 2019.

Ariadna Munté Pascual¹

ORCID: 0000-0002-2226-634X

Per citar: Munté Pascual, A. (2021). [Ressenya del llibre *Dones en situació de sense llar a la ciutat de Barcelona*, de M. V. Matulič, A. Boixadós, I. de Vicente, P. Abella i J. Caïs]. *Revista de Treball Social*, 220, 191-193. <https://doi.org/10.32061/RTS2021.220.12>

Al voltant de l'any 380 aC, Plató ens plantejava, a través del conegut mite de la caverna (Plató, 1872), la tendència humana a deixar-se guiar per les aparences en el procés de construcció del coneixement, així com la necessitat d'anar més enllà per descobrir la realitat. Malgrat els avenços científics, alguns fenòmens socials continuen mantenint-se a l'ombra de la caverna platònica en ser explicats mitjançant prejudicis i estereotips forjats al llarg de l'esdevenir històric, com succeeix en el cas del sense-llarisme (Cabrera, 2008; Arrels, 2017). *Dones en situació de sense llar a la ciutat de Barcelona* representa un pas més de la fosca caverna cap a la llum del coneixement sobre el fenomen esmentat. El llibre es basa en una recerca amb perspectiva de gènere que dona visibilitat al sense-llarisme femení alhora que aborda la seva especificitat en el context de la Ciutat Comtal. L'estudi presentat és de caràcter qualitatiu i s'ha elaborat amb la col·laboració d'algunes de les principals entitats d'atenció a les persones sense llar de Barcelona,² així com amb la participació de les mateixes dones protagonistes d'aquesta mena d'exclusió social. A través de l'anàlisi de les històries de vida d'aquestes dones duta a terme seguint els principis ètics que sustenten el Treball Social (FITS, 2018), s'interpreta la realitat de les dones sense llar partint de la interseccionalitat de les variables següents:

- factors estructurals (pobresa, treball i educació)
- xarxes de suport (família, amistats i factor migratori)
- violència (àmbit de la parella, familiar i comunitari)
- salut (física, mental i consum de substàncies tòxiques)

1 Universitat de Barcelona. amunte@ub.edu

2 Arrels Fundació (<https://www.arrelsfundacio.org/es/>), Assis Centre d'Acollida (<https://www.assis.cat/>), Caritas Diocesana de Barcelona (<https://caritas.barcelona/>), Llar de Pau (<https://www.fillescaritatfundacio.org/es/obras/llar-de-pau>), Lola no estás sola (<https://loloestassola.org/>), Prohabitatge (<http://prohabitatge.org/ca/>).

L'estudi conclou que les dones presenten tendències diferenciades respecte als homes sense llar en les trajectòries vitals que els han portat a una situació de sensellarisme, tant pel que fa a les causes desencadenants com quant a les maneres de donar resposta a l'exclusió residencial. Pel que fa als factors desencadenants, a més de la situació de desigualtat de la dona en una estructura social patriarcal, resulta especialment significativa la incidència de la violència de gènere, una variable que no té incidència en el cas dels homes. Les diferències en la socialització d'homes i dones juguen un paper important en la manera de donar resposta a una situació potencial o real de sensellarisme d'uns i altres. D'aquesta manera, les dones socialment entrenades per a la cura de les relacions humanes, se serveixen de les seves habilitats socials per mobilitzar i teixir xarxes de suport (familiars, amistats, serveis), de tal manera que solen evitar molt més que els homes la caiguda en la forma més extrema de sensellarisme categoritzada per FEANTSA (2013) com *sense sostre*. Aquesta realitat, al costat d'una visió androcèntrica generalitzada en les ciències socials, ha provocat la invisibilització del sensellarisme femení tant per a la societat domiciliària en general, com per als tècnics i tècniques que es dediquen a l'atenció social i a l'elaboració de polítiques socials.

Tenint en compte aquest coneixement, l'estudi proposa una sèrie de mesures, tant en l'àmbit de la intervenció social concreta des dels dispositius d'atenció social, com a nivell macro a través del disseny de polítiques socials coherents amb una realitat que ha romàs a l'ombra de la caverna durant massa temps.

En conclusió, es tracta d'una lectura de compliment obligat per a aquelles persones vinculades al sensellarisme, sigui per motius professionals o per interès personal sobre aquest tema. Malgrat la rigorositat científica de la recerca, l'estructura i l'estil en la redacció del llibre, resulta una lectura accessible i amena tant per a acadèmics i tècnics socials com per a persones alienes al món científic i professional.

Referències bibliogràfiques

- Arrels Fundació (2017). *Mitos y prejuicios acerca de las personas sin hogar*. Recuperat de <https://www.arrelsfundacio.org/es/prejuicios/>
- Cabrera, P. J. (2008). Personas sin hogar. En M. Hernández Pedreño (coord.), *Exclusión social y desigualdad*. Editum.
- FEANTSA (2012). *On the Way Home? FEANTSA Monitoring report on Homelessness and Homeless Policies in Europe*. European Federation of National Organisations working with the Homeless, AISBL. Recuperat de https://www.feantsa.org/download/on_the_way_home-16908290734892551038.pdf

Federació Internacional de Treball Social (FITS) (2018). *Declaració global de principis ètics i d'integritat professional*. Assemblea General de la Federació Internacional de Treballadors Socials, Assemblea General de l'Associació Internacional d'Escoles de Treball Social. Recuperat de <https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles>

Plató (1872). *Obras completas* (edició de Patricio de Azcárate). Tom VII. Medina y Navarro Editores. Recuperat de <http://www.filosofia.org/cla/pla/img/azf07007.pdf>